

Hyväksynyt/
Perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialuejohtaja Leena Korhonen 17.12.2019

Palvelusetelissäntökirja Kehitysvammaisten asumispalvelut 1.1.2020 alkaen

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja
terveyspalvelujen kuntayhtymä

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo.....	2
Palvelukohtainen sääntökirja: Kehitysvammaisten asumispalvelut.....	4
1	Palvelun tarkoitus, sisältö ja palvelusetelit..... 4
1.1	Tuettu asuminen, palvelusetelin arvo 50 €/vrk..... 5
1.2	Palveluasuminen (taso 1), palvelusetelin arvo 74 €/vrk..... 6
1.3	Palveluasuminen (taso 2), palvelusetelin arvo 88 €/vrk..... 6
1.4	Palveluasuminen (taso 3), palvelusetelin arvo 98 €/vrk..... 6
1.5	Tehostettu palveluasuminen (taso 1), palvelusetelin arvo 106 €/vrk..... 6
1.6	Tehostettu palveluasuminen (taso 2), palvelusetelin arvo 115 €/vrk..... 7
1.7	Tehostettu palveluasuminen (taso 3), palvelusetelin arvo 127 €/vrk..... 7
1.8	Tehostettu palveluasuminen (taso 4), palvelusetelin arvo 146 €/vrk..... 8
1.9	Tehostettu palveluasuminen (taso 5), palvelusetelin arvo 169 €/vrk..... 8
1.10	Tilapäinen ympärivuorokautinen asumispalvelu..... 9
1.11	Vierihoido, palvelusetelin arvo 21 €/h 9
2	Palvelun laatuvaatimukset 10
2.1	Tilat, laitteet ja välineet 10
2.2	Turvallisuus 11
2.3	Henkilöstö ja osaaminen..... 11
2.4	Laadun hallinta..... 12
2.5	Palvelun sisällön vaatimukset 13
2.6	Ateriat 13
3	Muut vaatimukset 14
3.1	Tietojen ajantasaisuus julkisessa luettelossa..... 14
3.2	Palvelun keskeytys 14
3.3	Palvelusta asiakkaalta perittävät maksut 14
3.4	Laskutus 15
Kehitysvammaisten asumispalvelujen palvelusetelihakemukseen liitettävät asiakirjat	16

Muutoshistoria:

1.1.2020	4	Maininta vammaispalvelulain soveltamisesta pois
	4 - 9	Palvelusetelien arvoja on korotettu 1,4 % 1.1.2020
	12	Suositus Valviran omavalvontasuunnitelmalomakkeen käytöstä
	13	Lisätty maininta lääkeshoidosta huolehtimisesta

Palvelukohtainen sääntökirja: Kehitysvammaisten asumispalvelut

Jokaisessa Siun soten palvelusetelissä on käytössä palvelusetelisääntökirja, joka sisältää kaksi osiota: yleisen sääntökirjan ja palvelukohtaisen sääntökirjan. Yleinen sääntökirja on erillinen asiakirja, jonka vaatimukset koskevat kaikkia Siun soten palvelusetelituottajia ja palvelusetelitoimintaa. Palvelukohtainen sääntökirja, sisältää yksityiskohtaisempia vaatimuksia kyseisellä palvelusetelillä tuotettavalle palvelulle. Palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan molempien sääntökirjojen vaatimuksia palvelusetelituottajana toimiessaan. Mikäli palvelukohtainen sääntökirja on ristiriidassa yleisen sääntökirjan kanssa, noudatetaan yleisessä sääntökirjassa annettuja vaatimuksia ja linjauksia.

1 Palvelun tarkoitus, sisältö ja palvelusetelit

Kehitysvammaisten asumispalvelujen palveluseteli on tarkoitettu kehitysvammalain mukaiseen, tarvittaessa ympärivuorokautiseen asumiseen. Palveluseteli sisältää kokonaisvaltaisesti tarvittaessa ympärivuorokautiset palvelut ja tarvittavan ohjauksen, avustamisen, hoidon ja toimintakyvyn tukemisen.

Palveluasumisyksikössä (ryhmäkodit, palvelutalot) asuvien henkilöiden avun saanti päivittäisissä toiminnoissa turvataan palvelutalon tai asumisyksikön henkilökunnan antamalla avulla. Esimerkiksi kotityöt, kotona tapahtuva viriketoiminta (leipominen, askartelu) ja lähiympäristössä tapahtuva ulkoilu katsotaan kuuluvan asumisyksikön toimintaan. Asumisyksikön omaohjaajan tehtäviin kuuluu myös auttaa asiakasta erilaisten hankintojen tekemisessä sekä muissa asiointiasioissa (normaaliin asumiseen liittyvä asiointi on asumispalvelun tuottajan vastuulla). Päävastuu asiakkaan ostoksista ja hankinnoista on asumisyksiköllä.

Henkilökohtainen apu on tarkoitettu palveluasumisessa asuvien henkilöiden osalta käytettäväksi pääasiassa kodin ulkopuolella tapahtuviin avustamisiin säännöllisissä harrastuksissa, virkistäytymisessä (konsertit, elokuvat, urheilutapahtumat, jne.), yhteiskunnallisessa osallistumisessa ja sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä. Henkilökohtaista apua voi hakea Siun soten vammaispalveluista.

Palvelusetelin taso määräytyy tässä liitteessä olevien perusteiden mukaan. Määrittelyn tukena voidaan tarvittaessa käyttää vammaispalveluissa käytössä olevia mittareita. Palvelukodin henkilökunta ja palveluohjaaja tekevät yhteistyötä palvelusetelin tason määrittämisessä.

Kehitysvammaisten asumispalveluiden palvelusetelissä on käytössä kattohinta, jolla tarkoitetaan palveluseteliä, jonka enimmäishinnan Siun sote on määritellyt ja jolla palvelu on tuotettava (ts. hyväksymisehto). Asiakkaalle ei saa koitua maksettavaksi palvelusetelipalvelusta omavastuuosuutta.

Siun soten yhtymähallitus vahvistaa vuosittain palvelusetelin arvot.

Palveluseteli ei sisällä:

- asumiskustannuksia mm. vuokraa
- aterioiden valmistuskustannuksia
- lääkkeitä
- hoitotarvikkeita
- henkilökohtaisia hygieniatarvikkeita
- vaatteita tms. henkilökohtaisia tarvikkeita
- lomamatkoja
- terveydenhuoltoa, esim. terveyskeskusmaksut
- sairaala- ja laitoshoidon
- hammashuoltoa ja silmälaseja
- erillistä päivätoimintaa
- asunnon irtaimistoa kuten huonekaluja, verhoja, valaisimia ja liinavaatteita

Mikäli saattohoito tai vierihoito vaatii ylimääräistä resurssia tilapäisesti/pidemmän aikaa (palvelusuunnitelma huomioiden), neuvotellaan tästä erikseen palvelusetelin myöntäneen kanssa.

Tilapäisellä asumispalvelulla tarkoitetaan lyhyttä jaksoa tarvittaessa ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköissä. Tilapäisen asumispalvelun tavoitteena on tukea kotona asuvien kehitysvammaisten ja heidän perheidensä jaksamista. Palvelu sisältää em. lisäksi vuokran, liinavaatteet sekä vaatehuoltoon liittyvät asiat sekä siivoustarvikkeet.

Aktiivinen apu tarkoittaa avustamista ja ohjausta muun muassa ruokailussa, hygienian hoidossa, siirtymätilanteissa, asioinneissa, pukeutumisessa ja muussa itsestä huolehtimisesta, hoidollisissa toimenpiteissä (esim. lääkkeiden otto, ihonhoito), kodinhoidossa, kuntoutuksen tukemista (esim. AAC-kansio, fysioterapian kotiharjoitukset).

Haastava käyttäytyminen tarkoittaa fyysistä uhkaa, hoidossa ja avustamisessa vastustamista, itsensä vahingoittamista, tarkoituksellista yhteisten ohjeiden vastustamista, karkailua, sanallinen uhkailu (ei normaalina pidettävää suuttumuksen ilmaisua).

1.1 Tuettu asuminen, palvelusetelin arvo 50 €/vrk

- Asiakas on melko itsenäinen päivittäisissä toiminnoissaan, mutta tarvitsee jonkin verran apua, tukea ja ohjausta päivittäisissä toiminnoissaan.
- Asiakas tarvitsee tukea ja ohjausta useamman kerran viikossa. Tuen tarve on päivisin, mutta hänellä on tarve yhteydenpitoon myös muulloin.
- Asiakas asuu itsenäisesti omassa asunnossaan tai ryhmäkodissa tai vastaavassa tai sen läheisyydessä.

1.2 Palveluasuminen (taso 1), palvelusetelin arvo 74 €/vrk

- Asiakas on melko itsenäinen päivittäisissä toiminnoissaan, mutta tarvitsee jonkin verran apua, tukea ja ohjausta.
- Asiakas ei tarvitse yövalvontaa, mutta henkilö saa asumiseensa päivittäin henkilökunnan apua, tukea ja ohjausta, pääsääntöisesti iltaisin ja viikonloppuisin.
- Asiakas asuu ryhmäkodissa tai vastaavassa tai sen yhteydessä tai sen läheisyydessä.
- Henkilökunta on tarvittaessa paikalla aamusta myöhään iltaan.

1.3 Palveluasuminen (taso 2), palvelusetelin arvo 88 €/vrk

- Asiakas selviytyy itse joistakin päivittäistä toiminnoista.
- Asiakas ei tarvitse säännöllistä yövalvontaa, mutta asiakkaalla on oltava mahdollisuus saada apua myös yöaikaan.
- Asiakas asuu ryhmäkodissa tai vastaavassa tai sen yhteydessä tai sen läheisyydessä.
- Henkilökunta on paikalla aamusta myöhään iltaan.

1.4 Palveluasuminen (taso 3), palvelusetelin arvo 98 €/vrk

- Asiakas tarvitsee avustamista, tukea ja ohjausta päivittäisissä toiminnoissaan, ja tarvitsee selvästi enemmän avustamista ja tukea kuin tasolla 2.
- Tuen tarve vaihtelee yksilöllisen tarpeen mukaan ohjauksellisesta tuesta hoidolliseen apuun.
- Asiakas tarvitsee apua ja tukea esimerkiksi ruokailussa, hygienia- ja wc-toiminnoissa, liikkumisessa, sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja/tai yhteiskunnallisessa osallistumisessa
- Asiakas ei tarvitse säännöllistä yövalvontaa, mutta asiakkaalla on oltava mahdollisuus saada apua myös yöaikaan.
- Avustaminen mahdollisesti edellyttää apuvälineiden käyttöä tai valvontaa.
- Asiakas asuu ryhmäkodissa tai vastaavassa tai sen yhteydessä tai sen läheisyydessä.

1.5 Tehostettu palveluasuminen (taso 1), palvelusetelin arvo 106 €/vrk

- Asiakas tarvitsee hoitoa, huolenpitoa ja ohjausta päivittäisissä toiminnoissa kaikkina vuorokauden aikoina, mutta selviää osasta päivittäisistä toiminnoista myös itsenäisesti.
- Asiakas voi hetkittäin olla ilman valvontaa, mutta palvelu on oltava saatavissa ympärivuorokauden.
- Tuen tarve vaihtelee yksilöllisen tarpeen mukaan ohjauksellisesta tuesta hoidolliseen apuun.

- Asiakas selviää pääosin sanallisen tuen ja ohjauksen turvin esimerkiksi ruokailussa, hygieni- ja wc-toiminnoissa, liikkumisessa, sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja/tai yhteiskunnallisessa osallistumisessa.
- Asiakas osaa liikkua itsenäisesti ja asioida lähiympäristössä. Asiakas tarvitsee lievää tukea liikkumiseen ja asiointiin.

1.6 Tehostettu palveluasuminen (taso 2), palvelusetelin arvo 115 €/vrk

- Asiakas tarvitsee ympärivuorokautista hoitoa, huolenpitoa, ja ohjausta päivittäisissä toiminnoissaan, mutta selviää osasta toiminnoista myös itsenäisesti.
- Asiakkaalla voi olla lisävammoja ja –sairauksia, liikuntavammoja, satunnaista haastavaa käyttäytymistä, psyykkisiä häiriöitä, kommunikoinnin vaikeuksia. Sairauksien hoitotasapaino on hyvä.
- Asiakas pystyy asumisyksikön henkilöstön avulla osallistumaan ja käyttämään normaalipalveluja.
- Asiakas pystyy olemaan lyhyitä aikoja itsenäisesti yhteisissä tiloissa ja omassa asunnossaan.
- Asiakkaan aistiärsyksiin reagoimisessa voi olla lievää poikkeavuutta.
- Asiakkaan kommunikointitaidot voivat olla puutteellisia. Asiakas käyttää jonkin verran kuvia ja/tai viittomia puheensa tukena, käyttää esimerkiksi päivätaulua.
- Asiakas voi tarvita tukea ihmissuhteissa.
- Asiakas osaa tuetusti liikkua ja asioida lähiympäristössä.
- Asiakas tarvitsee ohjaajan tuen yksilöllisten tarpeiden ja toiveiden toteuttamisessa (esim. yksilölliset elämänsuunnittelumenetelmät)

1.7 Tehostettu palveluasuminen (taso 3), palvelusetelin arvo 127 €/vrk

- Asiakas tarvitsee ympärivuorokautista hoitoa, huolenpitoa, ja ohjausta kaikissa päivittäisissä toiminnoissaan. Asiakas tarvitsee avustamista ja tukea useissa arkielämän toiminnoissa, mutta selviää osasta toiminnoista lähes itsenäisesti, vähäisellä sanallisella ohjauksella.
- Avun ja tuen tarve voi olla fyysistä avustamista ja/tai psyykkistä apua.
- Asiakas tarvitsee ohjausta sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja yhteiskunnallisessa osallistumisessa.
- Asiakkaalla voi olla lisävammoja ja -sairauksia, liikuntavammoja, haastavaa käyttäytymistä, psyykkisiä häiriöitä, kommunikoinnin vaikeuksia. Sairauksien hoitotasapaino on hyvä.
- Asiakas pystyy asumisyksikön henkilöstön avulla osallistumaan ja käyttämään useita normaalipalveluja.
- Asiakas tarvitsee uusiin tilanteisiin ennalta valmistautumista, tutuista sosiaalisista tilanteista selviää kohtalaisesti. Uusissa ja äkkinaisissa tilanteissa asiakas voi käyttäytyä hämmentävästi.

- Asiakas pystyy olemaan lyhyitä aikoja itsenäisesti yhteisissä tiloissa ja omassa asunnossaan.
- Keskittyminen on vaihtelevaa, asiakas hyötyy yksilöllisestä strukturoinnista.
- Asiakkaan aistiärsyksiin reagoimisessa voi olla lievää poikkeavuutta.
- Asiakkaan kommunikointitaidot voivat olla puutteellisia. Asiakas käyttää jonkin verran kuvia ja/tai viittomia puheensa tukena.
- Asiakas voi tarvita tukea ihmissuhteissa.
- Asiakas osaa tuetusti asioida ja liikkua lähiympäristössä.
- Asiakas tarvitsee ohjaajan tuen yksilöllisten tarpeiden ja toiveiden toteuttamisessa (esim. yksilölliset elämänsuunnittelumenetelmät)

1.8 Tehostettu palveluasuminen (taso 4), palvelusetelin arvo 146 €/vrk

- Asiakas tarvitsee runsasta ja laaja-alaista apua ja tukea ympäri vuorokauden kaikissa päivittäisissä toiminnoissaan.
- Asiakkaan aktiivisen avun tarve on keskimäärin enintään viisi tuntia vuorokaudessa.
- Asiakkaalla voi olla vaikea-asteisia lisävammoja ja –sairauksia. Jokin näistä vaatii jatkuvaa seurantaa tai paljon tukea.
- Asiakkaan avustaminen saattaa edellyttää kahta avustajaa ja apuvälineiden kuten nostolaitteiden käyttöä tai valvontaa.
- Asiakkaan sanallinen ilmaisu voi olla erittäin niukkaa, ja hänen tahto- ja tarvetilaansa voi olla vaikea saada luotettavasti selville. Asiakas saattaa käyttää vain yksittäisiä sanoja (hokemia), kuvia ja/tai viittomia, mutta voi tuetusti ilmaista itseään hyvinkin sujuvasti.
- Asiakkaalla voi olla häiritseviä käyttäytymisen piirteitä ja suuria puutteita sosiaalisessa tilannetajussa, jotka tekevät kanssakäymisen vaativaksi, ja hän tarvitsee ohjausta lähes kaikissa sosiaalisissa tilanteissa.
- Asiakas tarvitsee uusiin tilanteisiin ennalta valmistautumista, tutuista sosiaalisista tilanteista selviää kohtalaisesti. Uusissa ja äkkinäisissä tilanteissa asiakas voi käyttäytyä hämmentävästi.
- Asiakas tarvitsee aina ympäristössä liikkumiseen ohjaamista ja valvontaa. Asioimistilanteet ja osallistuminen vaativat henkilökohtaista ohjausta.
- Asiakas tarvitsee ohjaajan tuen yksilöllisten tarpeiden ja toiveiden toteuttamisessa (esim. yksilölliset elämänsuunnittelumenetelmät).

1.9 Tehostettu palveluasuminen (taso 5), palvelusetelin arvo 169 €/vrk

- Asiakas tarvitsee erittäin runsasta ja laaja-alaista apua ja tukea ympäri vuorokauden
- Asiakkaan aktiivisen avun tarve on yli viisi tuntia vuorokaudessa.
- Asiakas tarvitsee ympärivuorokautista hoitoa, huolenpitoa, valvontaa ja ohjausta kaikissa päivittäisissä toimissa.
- Asiakkaalla voi olla useita vaikea-asteisia lisävammoja ja –sairauksia, jotka vaativat jatkuvaa seurantaa tai paljon tukea.

- Asiakas ei pysty edes asumisyksikön henkilöstön avulla osallistumaan ja käyttämään normaalipalveluja.
- Asiakkaan avustaminen saattaa edellyttää kahta avustajaa ja apuvälineiden kuten nostolaitteiden käyttöä tai valvontaa esim. vammasta tai sairaudesta aiheutuvan muistamattomuuden vuoksi.
- Asiakkaalla voi olla suuria vaikeuksia sietää ohjattuna olemista, ja hän vastustelee voimakkaasti esim. hoitotilanteita.
- Asiakkaan ilmaisussa ja kommunikaatiossa voi olla vakavia puutteita, tahto ja tarvetilaan selvittäminen luotettavasti on erittäin vaikeaa. Vaihtoehtoisista kommunikaatiomenetelmistä huolimatta ei pysty ilmaisemaan luotettavasti itseään.
- Asiakkaan sosiaalisten tilanteiden hallitsemisen taidoissa voi olla vakavia puutteita.
- Asiakkaan käyttäytyminen voi olla erittäin haastavaa, hän voi olla ajoittain väkivaltainen ja vaikeasti hallittava (esim. poikkeavat reaktiot aistiärsykkeisiin).
- Ympäristössä liikkumiseen asiakas tarvitsee vähintään yhden henkilökohtaisen ohjaajan.
- Asiakas tarvitsee ohjaajan tuen yksilöllisten tarpeiden ja toiveiden toteuttamisessa (esim. Yksilölliset elämänsuunnittelumenetelmät)

1.10 Tilapäinen ympärivuorokautinen asumispalvelu

- Palvelusetelin arvo määräytyy asiakkaan palvelutarpeen mukaan em. tasojen mukaisesti
- Tilapäisen asumispalvelun palveluseteli voidaan myöntää asiakkaalle, jonka tuen ja hoidon ohjauksen tarve on arvioitu ja palvelusetelin arvo erikseen määriteltä
- Tilapäisen asumispalvelun palveluseteli on tarkoitettu mm.
  - omaishoitajan lakisääteisten vapaapäivien toteuttamiseksi
  - omaisen / läheisen hoitovastuun keventämiseksi
  - toimintakykyä ylläpitävänä, edistävänä ja kuntouttavana jaksena
  - sosiaalisen kriisin kohdatessa (esim. omaishoitajan sairastuminen)

Tilapäisen asumispalvelun osalta palveluseteli maksetaan vuorokaudelta. Vuorokaudella tarkoitetaan 24 tuntia. Poikkeavista ajoista sovitaan erikseen palvelusetelimyöntäjän kanssa.

1.11 Vierihoido, palvelusetelin arvo 21 €/h

- Erikseen määriteltävissä oleva lyhyt- ja määräaikainen asumisen lisäpalvelu; palvelusetelin tuntimäärä on yksilöllinen
- Sosiaalityöntekijä, palveluohjaaja ja palveluntuottaja arvioivat vierihoidon tarvetta säännöllisesti
- Voidaan myöntää ainoastaan silloin, kun asiakkaan palvelutarpeeseen ei voida vastata muilla ensisijaisilla palveluilla (esim. jalkautuvat asiantuntijapalvelut)
- Asiakkaalla on merkittäviä haasteita selviytyä sosiaalisissa tilanteissa sekä hallita omaa käyttäytymistä toisten kanssa toimiessaan, usein haastavaa käyttäytymistä, minkä vuoksi asiakas tarvitsee jatkuvaa valvontaa, jotta hänen ja muiden turvallisuus voidaan taata

- Avun tarve voi olla fyysistä avustamista ja/tai psyykkistä apua
- Vierihoidon tuntihintaisen palvelusetelin arvo on sama 24/7: erilliskorvauksia tai muita lisiä ei makseta

2 Palvelun laatuvaatimukset

2.1 Tilat, laitteet ja välineet

Asiakkailla on pääsääntöisesti yhden hengen huoneet sekä riittävät hygienia- ja wc-tilat, aluehallintoviranomaisen toimiluvan mukaisesti. Asiakkaat voivat tuoda omia huonekalujaan ja muita tavaroitaan huoneeseensa kodikkuuden ja viihtyvyyden lisäämiseksi.

Asiakkaan asunnossa on asiakkaan omatoimisuutta ja siirtymistä tukeva vähintään korkeussäädettävä sänky ja siihen soveltuva patja sekä nousutuki ja laidat, joita voidaan nostaa ja laskea. Korkeussäädettävä sänky edellytetään, mikäli asiakkaan palvelutarve sitä vaatii. Tämän lisäksi asumispalveluyksikössä on riittävä määrä ns. perusapuvälineitä, joita eri asukkaat voivat käyttää. Tällaisia ovat esimerkiksi

- peruspyörätuolit (voidaan käyttää satunnaiseen tarpeeseen esim. ulkoilutus tai muu tilapäinen tarve),
- jalalliset/pyörälliset suihkutuolit (soveltuvat erikokoisille asukkaille),
- pyörälliset suihkupaarit jne. (mm. varmistavat henkilökunnan ergonomiaa),
- nousutuet (yksikön varustamiin sänkyihin silloin, kun asiakkaan toimintakyky sitä edellyttää),
- tukikahvat (vähintään wc- ja pesutiloihin),
- wc-korokkeita ja
- henkilönosto- ja siirron apuvälineet (henkilönostin, siirtovyöt jne.).

Asiakkaiden henkilökohtaisessa käytössä olevien apuvälineiden oikeanlaisesta käytöstä, ylläpidosta (säännöllisestä puhdistuksesta, ilmatäytteisten renkaiden riittävästä ilmamäärästä) ja huollosta (yhteys huollon tarpeesta apuvälineen lainanneeseen tahoon) on huolehdittava. Tarvittavan tiedon siirtyminen työntekijältä toiselle on varmistettava.

Asiakkaat voivat oleskella, liikkua ja toimia hoitoyksikössä esteettömästi ja turvallisesti. Yhteistilat sopivat asiakkaiden palvelutarpeisiin nähden. Tiloissa on pystyttävä järjestämään kuntouttavaa toimintaa sekä yhteisiä tilaisuuksia. Tiloista on oltava esteetön pääsy ulkoilemaan, ja asiakkailla on oltava mahdollisuus halutessaan ulkoilla turvallisesti päivittäin.

Asiakkaan yksityisyys turvataan päivittäisten hoitotoimenpiteiden aikana.

Tilojen, laitteiden ja koneiden ylläpidosta ja huollosta on huolehdittava. Sisäilman laatuun kiinnitetään säännöllisesti huomiota. Kunnossapitoon on nimetty vastuuhenkilö.

2.2 Turvallisuus

Palveluyksikössä on asianmukaisesti koulutettua henkilökuntaa tarvittaessa ympäri vuorokauden. Asiakas saa halutessaan aina yhteyden henkilökuntaan vuorokauden ajasta riippumatta joko turvajärjestelmän avulla tai henkilökohtaisesti.

Palveluyksiköllä on pelastusviranomaisten hyväksymän pelastussuunnitelma ja turvallisuusselvitys. Palveluyksiköllä on turvallisuussuunnitelma, joka perustuu pelastustoimen lainsäädäntöön ja lisäksi siinä on kartoitettu sisäisten ja ulkoisten uhkien vaaratilanteet.

Piha-alueet ovat turvallisia ja kulkureitit esteettömiä.

Riskikartoitukset tehdään säännöllisesti ja korjaavat toimenpiteet dokumentoidaan.

Poistumisharjoituksia pidetään säännöllisesti.

2.3 Henkilöstö ja osaaminen

Hoitohenkilökunnan tulee täyttää ammatilliset ja lakisääteiset vaatimukset. Henkilöstömitoituksen ja henkilöstön työvuorojen tulee vastata asiakkaiden toimintakykyä ja tarpeita. Ympäri vuorokautisen asumisen yksiköissä tarvittava hoito on turvattu kaikkina vuorokauden aikoina sekä normaaliolojen poikkeustilanteissa (esim. sähkökatkokset).

Koko henkilökunnalla on voimassaolevat työsopimukset. Sijaisilla tulee olla riittävä sosiaali- ja/tai terveysalan koulutus.

Palveluntuottajalla tulee olla henkilöstön perehdytysohjelma/suunnitelma ja kirjalliset toimintaohjeet.

Palvelujen vastuuhenkilöllä on sosiaali- ja/tai terveysalan korkeakoulututkinto tai vastaava tutkinto, riittävä johtamistaito ja työkokemus.

Ohjaus- ja hoitotehtävissä toimivalla henkilöstöllä tulee olla sosiaali- ja/tai terveysalan koulutus. Muulla henkilöstöllä tulee olla soveltuva koulutus ja kokemus. Henkilöstöllä on vammaisalan asiantuntijuutta ja erityisosaamista.

Henkilöstöllä on suomen kielen taito ja vaihtoehtoisten kommunikaatiomenetelmien taitoa. Haastavasti käyttäytyvien ja autististen henkilöiden parissa toimivalla henkilöstöllä on oltava osaamista/koulutusta ko. asiakasryhmästä.

Lääkehuoltoon osallistuvalla henkilöstöllä on oltava osoitus lääkehuollon pätevydestä ja kirjallinen voimassaoleva lääkehoidon lupa (Turvallinen lääkehoito. Opas lääkehoitosuunnitelman tekemiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa THL 14/2016).

Henkilöstön hyvinvoinnista huolehditaan (mm. selkeästi määritellyt vastuut, kirjallisesti kuvatut toimintamallit, työhyvinvointisuunnitelma ja –kyselyt, kehityskeskustelut).

Palveluntuottajan on huolehdittava henkilöstönsä ammattitaidon säilymisestä ja kehittämisestä sekä riittävästä täydennyskoulutuksesta. Koulutukset ja osaaminen kirjataan henkilökuntaluetteloon.

Yhteistyö ja tiedottaminen asiakkaan, asumisyksikön, läheisverkoston ja viranomaisten välillä on toimivaa, avointa ja keskustelevaa.

2.4 Laadun hallinta

Palveluntuottajan tehtävänä on huolehtia asiakkaiden itsemääräämisoikeuden säilyttämisestä, oikeudenmukaisuudesta ja hyvästä kohtelusta sekä yksilöllisyyden ja turvallisuuden takaamisesta. Vastuu tästä on palvelun tuottavalla että toimintayksikön vastaavalla johtajalla. Palveluntuottajan on huolehdittava siitä, että jokaisen asiakkaan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon ja niihin vastataan.

Palveluntuottajan arvot ja toimintaperiaatteet on määritelty.

Vastuut ja valtuudet on kirjallisesti määritelty (tehtävänkuvat).

Toimintakyvyn mittareina käytetään THL:n ylläpitämään Toimia-tietokantaan hyväksytyä arviointimenetelmää. Asiakkaan toimintakykyä arvioidaan osana palvelusuunnitelmaprosessia.

Palveluntuottaja on määritellyt ja dokumentoinut laatuvaatimuksensa, keskeiset laatutavoitteensa, laatupoikkeamat ja miten niihin reagoidaan. Tuottajalla on pitkän tähtäimen toimintasuunnitelma.

Palveluntuottajalla on kirjallinen lääkehuoltosuunnitelma ja nimetty lääkehuollosta vastaava henkilö.

Palveluntuottaja käyttää yleisesti hyväksytyjä suosituksia, kuten Valtakunnallista vammaisten henkilöiden ympärivuorokautiset asumispalvelut –valvontaohjelmaa. Omavalvonnassa suositellaan käytettäväksi Valviran lomakepohjaa.

2.5 Palvelun sisällön vaatimukset

Asiakkaalle annettavien palvelujen tulee olla suunnitelmallisia ja tavoitteellisia. Asiakkaan ole-massa olevia voimavaroja on tuettava, ja palvelun on oltava yksilöllisiin tarpeisiin perustuvaa. Palveluntuottaja sitoutuu tuottamaan laadullisesti hyvää sosiaalihuoltoa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (817/2000) mukaisesti.

Asiakkaalle on nimetty omahoitaja tai omaohjaaja heti asiakkaan saapuessa palveluyksikköön, ja asiakas sekä hänen omaisensa/läheisensä ovat tietoisia, kuka omahoitaja on tai ketkä ovat omaohjaajia.

Palvelusuunnitelman ajantasaisuus tarkistetaan ja arvioidaan alkuun vuoden välein ja kolmannesta vuodesta eteenpäin kolmen vuoden välein, tai tarvittaessa.

Palveluntuottaja sitoutuu osallistumaan asiakkaan muuttovalmennusprosessiin.

Asiakkaille mahdollistetaan osallistuminen päivittäisiin kodinomaisiin toimintoihin omien kykyjensä ja voimavarojensa mukaisesti.

Palveluntuottaja huolehtii asiakkaan läheisen/edunvalvojan kanssa siitä, että asiakas saa hänelle kuuluvat julkiset etuudet (esim. Kela).

Asiakasta ohjataan rahan käytössä, asioinneissa sekä seurataan käyttövarojen käyttöä.

Asiakkaan perushoidosta, puhtaudesta ja lääkehoidosta mukaan lukien lääkkeiden jakamisesta huolehditaan, terveydentilaa seurataan ja arvioidaan säännöllisesti osana jokapäiväistä toimintaa.

Palveluyksikkö vastaa asiakkaan kuljetusjärjestelyistä ja tarvittaessa saattajan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin.

Asiakkaille järjestetään kodin ulkopuolista vapaa-ajan toimintaa sekä virike- ja virkistystoimintaa asumisyksikössä.

Asiakasta avustetaan hoitotarvikkeiden ja apuvälineiden hankinnassa ja käytön ohjauksessa.

2.6 Ateriat

Asiakkaille järjestetään päivittäinen ruokailu, johon kuuluu aamiainen, lounas, iltapäiväkahvi/välipala, päivällinen ja iltapala. Asiakkaat osallistuvat ruokahuollon suunnitteluun ja toteutukseen kykyjensä mukaan.

Erytisyruokavaliot järjestetään niitä tarvitseville asukkaille. Suunnittelussa huomioidaan arki- ja juhlapyhät sekä niihin liittyvä ruokaperinne. Ruokalistat ovat asiakkaiden ja omaisten nähtävissä.

Aterioiden valmistamisesta vastaavilla on suoritettuna hygieniapassit.

3 Muut vaatimukset

3.1 Tietojen ajantasaisuus julkisessa luettelossa

Palveluntuottajan tulee ylläpitää julkisessa luettelossa näkyviä tietojaan. Palvelujen hinnat annetaan kalenterivuodeksi kerrallaan, jos Siun sote ei ole asiaa erikseen ohjeistanut. Julkisen luettelon tietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta vastaa palveluntuottaja.

3.2 Palvelun keskeytys

Asiakkaan poissaoloista palveluntuottaja voi laskuttaa seuraavasti:

- Jos asiakas on poissa ympärivuorokautisesta palveluasumisesta yhtäjaksoisesti viisi (5) päivää kuukaudessa, hänen ylläpitomaksuaan tulee alentaa siten, että kuukauden ylläpitomaksu muutetaan päivähinnaksi jakamalla kuukausihinta 30:lla ja kerrotaan läsnäolopäivillä.
- Tilapäinen poissaolo yhtäjaksoisesti yli viisi (5) vuorokautta, maksaa Siun sote täyden korvauksen enintään viideltä (5) vuorokaudelta siten, että ensimmäiseksi poissaolopäiväksi lasketaan lähtöpäivää seuraava päivä.
- Kuolemantapauksissa laskutus keskeytetään tapahtumaa seuraavana päivänä.

3.3 Palvelusta asiakkaalta perittävät maksut

Palveluntuottaja voi periä pitkäaikaisesta asumisesta asiakkaalta **ateriakustannukset, ylläpitomaksun sekä vuokran**. Suosituksena ateriakustannusten ja ylläpitomaksujen perimisessä on Siun soten yhtymähallituksen määrittämät asiakasmaksut kehitysvammaisten palveluista kohdan 5.2.2 mukaan (Yhtymähallitus 29.11.2018, § 168).

Kehitysvammalain mukaisesta asumisesta voidaan periä **ylläpitomaksua**. Maksua ei voi periä henkilökunnan antamasta hoivasta ja hoidosta. Ylläpidolla tarkoitetaan tavanomaisia vastaavia menoja eli sellaisia menoja, joista henkilölle aiheutuisi kustannuksia joka tapauksessa. Tällaisia ovat mm.

- yhteisten tilojen yhteiskäytössä olevat tietokoneet, televisio, sanomalehdet yms.,
- yhteiset harrastukset ja harrastusvälineet,

- WC-paperit, siivoustarvikkeet, pyykinpesuaineet, pesukoneen käyttö,
- saunamaksu,
- liinavaatehuolto sekä
- yhteiset hygienia- ja hoitotarvikkeet (esim. kertakäyttökäsineet, ensiaputarvikkeet).

Asiakas päättää itse oman ateriapalvelunsa tarpeen ja laajuuden. Asiakas voi valita, kuinka moneen ateriointiin hän päivässä osallistuu ja maksaa tällöin vain käytettyjen aterioiden lukumäärän mukaan.

Tilapäisen asumispalvelun osalta palveluntuottaja voi periä asiakkaalta omavastuuosuutena ateria- ja ylläpitomaksun, joka sisältää lyhytaikaisessa asumisessa myös vuokran. Suosituksena omavastuuosuuksien määristä on Siun soten yhtymähallituksen määrittämät asiakasmaksut kehitysvammaisten palveluista kohdan 5.2.2 mukaan (Yhtymähallitus 29.11.2018, § 168). Omaishoidon lakisääteisen vapaan ajalta omavastuu voi olla enintään 11,40 €/vrk (v. 2019) sisältäen myös ateriat.

3.4 Laskutus

Palveluntuottaja laskuttaa kuukausittain jälkikäteen asiakkaalle annetun palvelusetelin arvon Siun sotelta. Laskun liitteineen tulee olla tilaajalla viimeistään seuraavan kuukauden viidentenä (5.) päivänä. Laskussa tulee olla viitteenä vammaispalvelut. Laskussa ei saa olla asiakastietoja. Asiakastiedot sekä asiakkaan poissaolot esitetään erillisessä liitteessä, joka lähetetään Siun soten vammaispalveluun. Asiakkaan poissaoloista on ilmoitettava alkamis- ja päättymispäivät tilastointia varten.

Kehitysvammaisten asumispalvelujen palvelusetelihakemukseen liitettävät asiakirjat

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009) annetun lain 5 §:n mukaan kunta voi hyväksyä vain palvelujen tuottajan, joka täyttää kyseiselle toiminnalle yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa ([922/2011](#)) ja yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa ([152/1990](#)) asetetut vaatimukset; ([22.7.2011/926](#)).

Asiakirja	Linkki/ lisätietoa	Huomiot
Ennakkoperintärekisteri	Palveluntuottajan tulee kuulua ennakkoperintärekisteriin. Rekisteriin kuulumisen tarkistamme YTJ-palvelusta, joten tästä ei tarvitse olla erillistä liitettä. Ennakkoperintärekisteriin hakeutuminen	
Veroviranomaisen todistus verojen maksamisesta	Verovelkatodistuksen tilaaminen	Täytyy olla alle 3 kk vanha tieto
Tai jos on verovelkaa: verovelkatodistus ja selvitys siitä, että verovelkaa koskeva viranomaisen hyväksymä maksusuunnitelma on tehty	Verovelkatodistuksen tilaaminen	Täytyy olla alle 3 kk vanha tieto
Vakuutusyhtiön todistus potilasvahinko-tai vastuuvakuutuksen voimassaolosta	Potilasvakuutuskeskus	Täytyy olla alle 3 kk vanha tieto
Todistus lakisääteisistä vakuutusmaksuista (YEL, TYEL, tapaturmavakuutus)	YEL-vakuutus: jos olet 18–67-vuotias, olet toiminut yrittäjänä yhtäjaksoisesti vähintään 4 kuukautta, työtulosi ovat vuonna 2019 vähintään 7 799,37 euroa ja työskentelet omistamassasi yrityksessä. TYEL-vakuutus: jos sinulla on työsuhteessa olevia työntekijöitä, työntekijät ovat 18-67-vuotiaita ja	Täytyy olla alle 3 kk vanha tieto

	<p>työstä maksettu palkka on vähintään 58,19 €/kk</p> <p>Tapaturmavakuutus: Työnantajalla on velvollisuus ottaa tapaturmavakuutus työsuhteessa oleville työntekijöilleen työtapaturmien ja ammattitautien varalta. Jos työnantajan työntekijöilleen kalenterivuoden aikana maksama palkkasumma on enintään 1200 euroa, hän on vapaa tapaturmavakuutusvelvollisuudesta.</p>	
<p>Tehostettu palveluasuminen ja lyhytaikainen tehostettu palveluasuminen: kopio aluehallintoviraston/Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimiluvasta.</p>	<p>Hakemus ympärivuorokautisten yksityisten sosiaalipalvelujen antamiseen/Aluehallintovirasto</p> <p>Yksityisen sosiaalihuollon luvat/Valvira</p>	<p>Yhden aluehallintoviraston alueella toimivalle palvelujen tuottajalle lupaviranomainen on aluehallintovirasto. Kahden tai useamman aluehallintoviraston alueella toimivalle palvelujen tuottajalle lupaviranomainen on Valvira. Tämä koskee vain luvanvaraisia ympärivuorokautisia sosiaalipalveluja (kuten lastensuojelu tai tehostettu palveluasuminen eri asiakasryhmille). Lue lisää.</p>
<p>Palveluasuminen: kopio aluehallintoviraston/Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ilmoituksen rekisteröinnistä.</p>	<p>Ilmoitus yksityisestä sosiaalipalvelutoiminnasta/Aluehallintovirasto</p>	<p>Ilmoituksenvaraisen toiminnan rekisteröinnistä on kyse silloin, kun tuotetaan ei-ympärivuorokautisia</p>

	Yksityisen sosiaalihuollon ilmoitukset/Valvira	sosiaalipalveluja, kuten kotipalvelua tai päivätoimintaa eri asiakasryhmille. Tällöin palvelujen tuottaja tekee toiminnastaan ilmoituksen siihen kuntaan, jossa palveluja tuotetaan. Kunta toimittaa ilmoituksen aluehallintovirastoon rekisteröitäväksi. Lue lisää
Omavalvontasuunnitelma	Soveltuvin osin voi käyttää Valviran pohjaa: Sosiaalipalvelujen omavalvontasuunnitelmapohja	
Henkilöstöluettelo, jossa on nimike, rekisteröintinumero ja koulutustiedot	Henkilöstöluettelopohja	
Siun soten vastuulääkärin allekirjoittama ajantasainen lääkehoitosuunnitelma (koskee niitä palvelusetelipalveluja, joiden sisältöön lääkehoito kuuluu)	Lääkehoidon toteuttaminen/Valvira	
Selvitys käytettävistä alihankkijoista	Vapaamuotoinen ilmoitus alihankintana suoritettavista tehtävistä ja alihankkijan nimi	
GDPR:n mukainen seloste henkilötietojen käsittelystä tai tietosuojaseloste	Tietosuojaselosteesta tulee ilmetä seuraavat asiat: https://tietosuoja.fi/rekisterinpitajan-seloste-kasittelytoimista	